

חוק חדש לבנק ישראל

בנק ישראל

14 יוני, 2009

מדוע המדינה צריכה חוק חדש לבנק ישראל ?

- חוק בנק ישראל הנוכחי הוא מ-1954 ומאז עברה המערכת הבנקאית והפיננסית שינויים מהותיים
- ב-97' ראש הממשלה, ושר האוצר הקימו ועדת מומחים בראשות השופט דב לוין ז"ל לבדוק את הצורך בחוק חדש ואת הפורמט שלו. אחרי ראיונות עם מומחים מהארץ ומחו"ל המליצה הוועדה על חוק חדש
- החוק שהציעה ועדת לוין כלל שינויים משמעותיים בהגדרת היעדים של בנק ישראל ובתהליכי קבלת החלטות מוניטריות, בין היתר ע"י הקמת ועדה מוניטרית.

מדוע המדינה צריכה חוק חדש לבנק ישראל ?

- בנק ישראל מתפקד כיום במובנים מסוימים כבנק מודרני ויעיל, ובמובנים אחרים – לא
- הכרחי לחוקק חוק חדש לבנק ישראל שיגדיר במדויק את המטרות ודרכי הפעולה של הבנק, ייתן לבנק את הגיבוי החוקי הדרוש ויאפשר לו לפעול בעצמאות, ללא לחצים פוליטיים ושיקולים זרים העלולים לפגוע בהתנהלותו התקינה
- עדכון חוק הבנק המרכזי נעשה ברוב הארצות המפותחות והמתקדמות ב- 20 השנים האחרונות
- החוק המוצע מכיל את השינויים המרכזיים שהציעה ועדת לוין, ואף מוסיף שינויים רדיקליים בהתנהלות וארגון מבנה הבנק, תוך הפקת לקחים מהמשבר הכלכלי הנוכחי
- החוק החדש יתרום לחיזוק האיתנות הפיננסית והכלכלית של מדינת ישראל

יעדי בנק ישראל יוגדרו בצורה ברורה ושקופה

- בחוק החדש יוגדרו יעדי הבנק, תוך יצירת מדרג ביניהם – על פי היתרונות היחסיים של המדיניות המוניטרית
 - המטרה המרכזית: שמירה על יציבות מחירים
 - תמיכה במטרות האחרות של המדיניות הכלכלית של הממשלה - במיוחד צמיחה ותעסוקה
 - תמיכה בפעילות הסדירה של המערכת הפיננסית ויציבותה

חברים מקרב הציבור יכהנו במסגרות השונות לקבלת החלטות בבנק ישראל

החלטות הבנק בתחומי המדיניות המוניטרית וניהול הבנק
• במסגרת החוק החדש:

- בוועדה המוניטרית תתקבלנה ההחלטות בתחומי הריבית ומדיניות מוניטרית
- במועצה המינהלית תתקבלנה ההחלטות בתחומי ניהול הבנק
- החוק הנוכחי מטיל על הנגיד את האחריות הבלעדית על ניהול המדיניות המוניטרית ועל ניהול הבנק

הרכב הוועדה המוניתרית

- הנגיד – יו"ר
- המשנה לנגיד
- חבר נוסף מהנהלת הבנק - ימונה ע"י הנגיד
- חברים מקרב הציבור בעלי מעמד וניסיון בתחום המוניתרי, הפיננסי או המאקרו-כלכלי
- *הממשלה תמנה ועדה ציבורית שתמליץ לה, בהתייעצות עם הנגיד, על המועמדים להיות חברים מקרב הציבור*

הוועדה המוניטרית תדווח לציבור, לממשלה ולכנסת על:

- החלטות הריבית והחלטות מוניטריות נוספות, בצירוף תמצית הנימוקים
- סיכום דיונים והחלטות, הנימוקים והתוצאות המספריות של ההצבעה
- דיווחים תקופתיים על מצב המשק, המדיניות המוניטרית, יתרות המט"ח ומדיניות ההשקעות של הבנק במט"ח
- דיווח תקופתי על ההתפתחויות בתחום יציבות המחירים, ההתפתחויות במשק והמדיניות הנדרשת על מנת להשיג את היעדים שנקבעו לבנק ישראל

במועצה המינהלית יהיה רוב מוחלט

לחברים מקרב הציבור

- יו"ר המועצה המינהלית יהיה אחד החברים מקרב הציבור
- חמישה חברים מקרב הציבור בעלי מעמד בתחומים הנוגעים לעבודת המועצה
- הממשלה תמנה ועדה ציבורית שתמליץ לה, בהתייעצות עם הנגיד, על המועמדים להיות חברים מקרב הציבור
- הנגיד
- המשנה לנגיד
- הממשלה תמנה ועדה ציבורית שתמליץ לה, בהתייעצות עם הנגיד, על המועמדים להיות חברים מקרב הציבור

תפקידי המועצה המינהלית

- אישור תוכנית העבודה של בנק ישראל
- אישור תקציב הבנק
- אישור הדו"חות הכספיים של בנק ישראל
- אישור מבנה השכר וההעסקה של הבנק, ותנאי השכר של עובדי הבנק – על בסיס המנגנון שיקבע החוק החדש

הפיקוח של המועצה המינהלית על השכר יהיה חיצוני, שקוף וישרת את האינטרס הציבורי

- החוק יקבע את מנגנון השינוי בשכר (העוגן) של כלל עובדי הבנק על בסיס הסכם השכר שנחתם ב-2007 ואושר ע"י בית הדין לעבודה
- **תזכורת:** שכר העובדים המינהליים בדור ב' קטן ב-40-30 אחוז, ושל העובדים המקצועיים ב-25-15 אחוז ביחס לשכר דור א'
- המועצה המינהלית תדווח באופן שקוף על השכר לציבור, לכנסת, לממשלה וכמובן לאוצר
- יוקם מנגנון בלתי תלוי לבירור מחלוקות בין משרד האוצר לבנק ישראל בענייני השכר

המועצה המינהלית תדווח באופן שוטף לציבור, לממשלה ולכנסת על:

- נתוני שכר בבנק ישראל, בפירוט דומה לזה שבדו"ח הממונה על השכר המתפרסם בציבור
- עיקרי תוכניות העבודה של בנק ישראל
- עיקרי תקציב בנק ישראל
- הדו"חות הכספיים של בנק ישראל
- החלטותיה העיקריות

סיכום

- חוק בנק ישראל החדש המוצע יהווה תשתית חשובה לחיזוק האיתנות הפיננסית והכלכלית של מדינת ישראל
- יעדי בנק ישראל יוגדרו בצורה ברורה ושקופה
- ייקבעו מנגנונים לקבלת אחריות ובהם מעורבות של נציגים מקרב הציבור – בתחומי המדיניות המוניטרית וניהול הבנק
- השכר בבנק ישראל יפוקח בצורה שקופה, ציבורית ונאותה ע"י מועצה מינהלית ובה רוב מוחלט מקרב הציבור שימונו ע"י הממשלה
- בנק ישראל יחוייב במסגרת רחבה של בקרה ציבורית, שקיפות ודיווחיות